

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 5 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. stwierdził, że M. M. (1) od dnia 1 marca 2014 r. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu w (...) Sp. z o.o. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w roku 2014, tj. 1.680 zł. W uzasadnieniu ww. decyzji wskazano, że M. M. (1) została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 1 marca 2014 r. jako pracownik u płatnika (...) Sp. z o.o., zaś dokument zgłoszeniowy (...) złożono

19 kwietnia 2014 r., tj. po ustawowym terminie 7 dni na jego wprowadzenie. Nadto wskazano, że M. M. (1) od 1 kwietnia 2014 r. do dnia wydania decyzji jest nieprzerwanie niezdolna do pracy, a choroba powstała w czasie ciąży. Zdaniem organu rentowego z dokumentów przedstawionych przez płatnika składek wynika, że M. M. (1) została zatrudniona na stanowisku kierownika administracyjnego na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony od 1 marca 2014 r. do 31 stycznia 2016 r. za wynagrodzeniem w wysokości 5.000 zł brutto. Do zakresu jej obowiązków należy: sprawdzanie dokumentów księgowych, wystawianie faktur, rozliczanie wydatków salonu optycznego. W okresie od 17 czerwca 2010 r. do 31 lipca 2012 r. M. M. (1) była zatrudniona w spółce jako pracownik biurowy z wynagrodzeniem w minimalnej wysokości. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych strony nie udowodniły faktu sprawowania przez M. M. funkcji kierowniczych, bowiem doświadczenie na stanowisku pracownika biurowego nie przekłada się na uzyskanie kompetencji w zakresie zarządzania i kierowania zespołem, M. M. (1) nadal wykonuje obowiązki pracownika biurowego, zaś w okresie poprzedzającym zatrudnienie ubezpieczona nie poszerzyła swoich kwalifikacji zawodowych, co uzasadniałoby tak znaczne podwyższenie wynagrodzenia z kwoty 1.680 zł. Również sytuacja finansowa płatnika nie pozwalała na zabezpieczenie składek w wysokości ustalonej w umowie, bowiem zarówno na dzień zgłoszenia do ubezpieczeń zainteresowanej jak i także na dzień wydania niniejszej decyzji spółka nie regulowała należycie zobowiązań z tytułu składek.

/decyzja - k. 1-9 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za wadliwą, odwołanie od niej w dniu 10 lipca 2014 r. złożyła ubezpieczona M. M. (1), zarzucając organowi rentowemu naruszenie art. 7, 77 §1, 80 i 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez niewyjaśnienie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, a także błędną ocenę przeprowadzonych dowodów, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego. Skarżąca zarzuciła również niewłaściwe zastosowanie przez organ rentowy art. 58 Kodeksu Cywilnego w związku z art. 41 ust. 12 i ust. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niezasadne przyjęcie, że umowa o pracę zawarta w dniu

1 marca 2014 r. pomiędzy ubezpieczoną, a (...) sp. z o.o. jest nieważna w zakresie ustalonego w niej wynagrodzenia. W kontekście podniesionych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że podlega ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie spornej umowy z miesięczną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości równej 5.000 zł. Skarżąca wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań prezesa zarządu (...) sp. z o.o. – P. C. na okoliczność obowiązków wykonywanych przez nią w ramach zatrudnienia.

/odwołanie – k.2-10/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. wniósł o jego oddalenie przytaczając tożsamą argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na odwołanie – k.31-33/

W piśmie procesowym z dnia 14 marca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni cofnął wniosek o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki (...) sp. z o.o. – P. C..

/pismo procesowe pełnomocnika wnioskodawczyni z 14.03.2016 r. – k. 177/

W piśmie procesowym z dnia 31 marca 2016 r. pełnomocnik organu rentowego oświadczył, że nie wnosi o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki (...) sp. z o.o. – P. C., podtrzymując stanowisko o oddaleniu odwołania.

/pismo procesowe pełnomocnika ZUS z 31.03.2016 r. – k. 180 /

Na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł wniesione odwołanie oraz ponownie oświadczył, że nie wnosi o przesłuchanie wnioskodawczyni w charakterze strony, jak również nie składa żadnych innych wniosków dowodowych.

/stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni: e-protokół z rozprawy z 20.07.2016 r., czas nagrania: 00:01:28 – 00:04:21 – płyta CD k. 188/

Zainteresowana w sprawie (...) sp. z o.o. w W. nie zajęła stanowiska w sprawie. W piśmie z dnia 8 lutego 2016 roku pełnomocnik zainteresowanej oświadczył, że nie składa wniosku o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki – P. C..

/bezsporne; pismo procesowe pełnomocnika zainteresowanej – k.172/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. (1), zd. T., urodziła się w dniu (...) Ukończyła pięcioletnie jednolite studia w Wyższej Szkole Finansów i (...) w W. na kierunku psychologia w specjalności psychologii przedsiębiorczości oraz zarządzania i uzyskała tytuł zawodowy magistra. Ukończyła także studia podyplomowe w Wyższej Szkole Finansów i (...) w W. na kierunku psychologia transportu i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

/bezsporne, a nadto kopia dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem – k. 13-16; kwestionariusz osobowy – akta osobowe wnioskodawczyni – koperta k. 83/

W okresie od 17 lutego 2009 r. do 16 czerwca 2010 r. M. M. (1) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku pracownika biurowego w wymiarze pełnego etatu. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

/kopia świadectwa pracy z dnia 06.08.2012r. - akta osobowe wnioskodawczyni – koperta k. 83/

W okresie od 17 czerwca 2010 r. do 31 lipca 2012 r. M. M. (1) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku pracownika biurowego w wymiarze pełnego etatu. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

/kopia świadectwa pracy z dnia 06.08.2012r. - akta osobowe wnioskodawczyni – koperta k. 83/

W okresie od 1 sierpnia 2012 r. do 28 lutego 2014 r. M. M. (1) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w W. (reprezentowanej przez P. C.) na stanowisku pracownika biurowego w wymiarze pełnego etatu. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

/kopia świadectwa pracy z dnia 06.08.2012r. - akta osobowe wnioskodawczyni – koperta k. 83/

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zs. w W. została zawiązana na podstawie umowy z dnia 20 czerwca 2012 r. i w dniu 17 sierpnia

2012 r. została zarejestrowana w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS nr (...)). Organem reprezentującym spółkę jest jednoosobowy zarząd, w którego skład wchodzi P. C. jako prezes zarządu. Jako przedmiot działalności spółki w KRS figuruje m. in. produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego ((...) 26.70Z)

oraz sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach ((...) 47.48Z). W Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego brak jest wpisów o ustanowieniu dla (...) Sp. z o.o. kuratora, likwidacji, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, jak również o jej podziale lub przekształceniu, postępowaniu upadłościowym, układowym i naprawczym.

/wydruk informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dotyczący (...) Sp. z o.o. – k. 114-116 odwrót/

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...) Sp. z o.o. prowadzi na terenie kraju salony optyczne.

/okoliczność bezsporna/

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (...) Sp. z o.o. osiągnęła w roku 2013 następujące wyniki finansowe:

- styczeń: strata netto 136,91 zł;
- luty: strata netto 141,91 zł;
- marzec: strata netto 166,91 zł;
- kwiecień: strata netto 138,94 zł;
- maj: strata netto 136,91 zł;
- czerwiec: strata netto 476,75 zł;
- lipiec: strata netto 134,41 zł;
- sierpień: zysk netto 9.162,52 zł;
- wrzesień: strata netto 1.025,85 zł;
- październik: zysk netto 19.124,24 zł;
- listopad: zysk netto 22.486,78 zł;
- grudzień: strata netto 179.151,48 zł.

/zestawienia wyników finansowych – k. 59-70/

W roku 2014 (...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące wyniki finansowe:

- styczeń: strata netto 558,31 zł;
- luty: strata netto 4.045,70 zł;
- marzec: zysk netto 8.708,03 zł;
- kwiecień: zysk netto 32.383,73 zł;
- maj: zysk netto 22.241,84 zł;
- czerwiec: zysk netto 145.466,82 zł;
- lipiec: strata netto 25.871,92 zł;
- sierpień: strata netto 40.901,31 zł;

- wrzesień: zysk netto 2.873,62 zł;
- październik: strata netto 35.249,69 zł;
- listopad: strata netto 42.948,48 zł;
- grudzień: strata netto 52.420,57 zł.

/zestawienia wyników finansowych – k. 71-82/

W okresie od stycznia 2013 r. do listopada 2013 r. (...) Sp. z o.o. nie zatrudniała pracowników natomiast w grudniu 2013 r. zatrudniała dwie osoby, w tym jedną na podstawie umowy o pracę na stanowisku pracownik administracyjny z wynagrodzeniem miesięcznym 1.120 zł brutto. W styczniu 2014 r. płatnik składek zatrudniał trzy osoby, w tym dwie na podstawie umowy o pracę na stanowisku pracownik administracyjny z wynagrodzeniem miesięcznym 1.680 zł brutto. W lutym 2014 r. płatnik składek zatrudniał sześć osób, w tym pięć na podstawie umowy o pracę (z czego cztery na stanowisku pracownik administracyjny).

/zestawienie pracowników zatrudnionych w (...) Sp. z o.o. – k. 42 /

W dniu 1 marca 2014 roku M. M. (1) zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę o pracę na czas określony do dnia 31 stycznia 2016 r. na stanowisku kierownika administracyjnego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 5.000,00 zł brutto.

/umowa o pracę z 01.03.2014 r. – część B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 83/

Wnioskodawczynie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu w/w umowy w dniu 19 kwietnia 2014 roku.

/okoliczność bezsporna/

Nie sporządzono pisemnego zakresu obowiązków pracowniczych wnioskodawczynie.

/okoliczność bezsporna, a nadto akta osobowe wnioskodawczynie – koperta k. 83/

W marcu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał dwanaście osób, w tym jedenaście na podstawie umowy o pracę (z czego osiem na stanowisku pracownik administracyjny).

W kwietniu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał czternaście osób, w tym trzynaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziewięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W maju 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał piętnaście osób, w tym czternaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziewięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W czerwcu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał szesnaście osób, w tym trzynaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziesięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W lipcu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał siedemnaście osób, w tym szesnaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziesięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W sierpniu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał szesnaście osób, w tym piętnaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziesięć na stanowisku pracownik administracyjny).

We wrześniu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał szesnaście osób, w tym piętnaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziesięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W październiku 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał szesnaście osób, w tym piętnaście na podstawie umowy o pracę (z czego dziesięć na stanowisku pracownik administracyjny).

W listopadzie 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał czternaście osób, w tym trzynaście na podstawie umowy o pracę (z czego osiem na stanowisku pracownik administracyjny).

W grudniu 2014 r. – oprócz wnioskodawczynie - płatnik składek zatrudniał czternaście osób, w tym trzynaście na podstawie umowy o pracę (z czego siedem na stanowisku pracownik administracyjny).

Wynagrodzenie miesięczne pracowników zatrudnionych w (...) Sp. z o.o. w okresie od marca do grudnia 2014 r. na stanowisku pracownika administracyjnego wynosiło 1.680 zł brutto.

/zestawienie pracowników zatrudnionych w (...) Sp. z o.o. – k. 42/

Wnioskodawczynie podpisywała się na liście obecności.

/kopia listy obecności – k. 35 akt ZUS/

Płatnik składek wypłacał wnioskodawczynie wynagrodzenie przelewem na jej rachunek bankowy.

/lista płac za okres od marca do maja 2014 – k. 51-58; potwierdzenie przelewu k. 55,57 akt ZUS/

W dniu 4 marca 2014 r., w ramach zatrudnienia u płatnika składek, wnioskodawczynie złożyła za pośrednictwem poczty elektronicznej zamówienie na dostawę woreczków etui na okulary oraz prowadziła z pracownikiem salonu optycznego korespondencję elektroniczną dotyczącą zniżek dla pracowników na okulary.

/wydruk wiadomości z poczty elektronicznej wnioskodawczynie z dnia 04.03.2014 r. – k. 22 i 27/

W dniu 5 marca 2014 r. wnioskodawczynie prowadziła korespondencję elektroniczną z pracownikiem salonu optycznego w B. dotyczącą realizacji zlecenia na wykonanie okularów.

/wydruk wiadomości z poczty elektronicznej wnioskodawczynie z dnia 05.03.2014 r. – k. 22/

W dniu 27 marca 2014 r. wnioskodawczynie prowadziła korespondencję elektroniczną z pracownikiem płatnika w sprawie obsługi systemu informatycznego sprzedaży.

/wydruk wiadomości z poczty elektronicznej wnioskodawczynie z dnia 27.03.2014 r. – k. 28-29/

W okresie od 1 kwietnia 2014 r. do dnia 1 lipca 2014 r. M. M. (1) nieprzerwanie była niezdolna do pracy, a niezdolność ta przypadała w okresie ciąży.

/oryginał i kopie zaświadczeń lekarskich – k. 3a, 7,8a,8b, 8c części B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 83/

W okresie ciąży, począwszy od dnia 5 listopada 2013 r., wnioskodawczynie przebywała pod opieką medyczną lekarza specjalisty ginekologa – położnika.

/dokumentacja medyczna – koperta k. 120 i 122 /

W dniu 2 lipca 2014 r. wnioskodawczynie urodziła syna, korzystając od dnia porodu z urlopu macierzyńskiego, a następnie z dodatkowego urlopu macierzyńskiego i urlopu rodzicielskiego.

/kopia odpisu skróconego aktu urodzenia, wnioski o udzielenie urlopu macierzyńskiego i dodatkowego urlopu macierzyńskiego, kopia oświadczenia o korzystaniu z urlopu rodzicielskiego – k. 15-18 części B akt osobowych wnioskodawczynie – koperta k. 83/

W dniu 23 czerwca 2015 r., na skutek rozwiązania umowy o pracę w trybie porozumienia stron, ustał stosunek pracy pomiędzy wnioskodawczynią i (...) Sp. z o.o. w W..

/okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał wyłącznie w oparciu o załączone do akt dokumenty w postaci m.in. akt osobowych ubezpieczonej, jej dokumentacji medycznej, akt rentowych ZUS oraz dokumentacji dotyczącej sytuacji kadrowej i finansowej płatnika składek. W szczególności Sąd dał wiarę dokumentom zawartym w aktach osobowych, potwierdzającym zarówno wykształcenie wnioskodawczynie, jak i jej doświadczenie zawodowe w okresie poprzedzającym sporne zatrudnienie u płatnika składek. Uznana również za całkowicie wiarygodną dokumentacja medyczna zgromadzona w toku postępowania dowodowego, potwierdza natomiast przyczynę i datę powstania niezdolności wnioskodawczynie do pracy. Z kolei dokumentacja dotycząca sytuacji finansowej i kadrowej płatnika składek oraz wydruki korespondencji mailowej skarżącej, choć nie budzą wątpliwości i nie wykazują wewnętrznych sprzeczności, to jednak nie dawały podstawy do poczynienia ustaleń wykraczających poza ustalenia Sądu, co do faktycznie wykonywanych przez wnioskodawczynię w ramach zatrudnienia czynności. W szczególności co do tego, że wnioskodawczynie wykonywała czynności kierownicze w stosunku do podległych pracowników.

Podkreślenia wymaga, że w toku postępowania dowodowego nie przedstawiono skutecznie żadnego osobowego środka dowodowego, czy to w postaci zeznań wnioskodawczynie lub przedstawiciela płatnika składek, czy też zeznań świadków. Pełnomocnik wnioskodawczynie początkowo wniósł o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki (...) sp. z o.o. – P. C., ale z uwagi na jego niestawiennictwo na posiedzenie wyznaczone przez Sąd właściwy dla miejsca zamieszkania strony (w drodze pomocy sądowej), w piśmie procesowym z dnia 14 marca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczynie cofnął złożony uprzednio wniosek o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu, zaś na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku z dnia 20 lipca 2016 r., oświadczył, że nie wnosi także o przesłuchanie wnioskodawczynie w charakterze strony, jak również nie składa żadnych innych wniosków dowodowych. Pełnomocnik organu rentowego oraz pełnomocnik zainteresowanego również złożyli wyraźne oświadczenia, iż nie wnoszą o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu zainteresowanej spółki.

Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd w całości dał wiarę zgromadzonym dowodom (dokumentom), a – wobec dalszego braku inicjatywy dowodowej wnioskodawczynie (pomimo udzielanych jej pełnomocnikowi w toku postępowania pouczeń) oraz płatnika składek i organu rentowego - Sąd uznał, że jest on wystarczający dla rozstrzygnięcia spornej okoliczności – a mianowicie, czy miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. M. z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. od dnia 1 marca 2014 r. stanowić powinna kwota, od jakiej płatnik rozliczył składki na ubezpieczenie społeczne, tj. kwota 5.000 zł brutto, czy też kwota 1.680 zł brutto, odpowiadająca minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w roku 2014.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. M., jako nieudowodnione, nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r. poz. 372 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Z kolei art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 wspomnianej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

W związku z powyższym wskazać należy, że wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w oparciu o wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, czy różnego rodzaju dodatki, nagrody, premie itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Oznacza to, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego.

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek. Z kolei art. 86 ust. 2 ww. ustawy upoważnia Zakład Ubezpieczeń Społecznych do kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń przez płatników składek. Kontrola ta obejmuje między innymi zgłoszenie do ubezpieczenia oraz prawidłowość i rzetelność obliczenia, potrącenia i płacenia składki. Oznacza to przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury - zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. Należy przy tym podkreślić, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest ograniczony wyłącznie do zakwestionowania faktu wypłacenia wynagrodzenia w ogóle lub we wskazanej kwocie, ani tylko prawidłowości wyliczenia, lecz może ustalać stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach, będąc niezwiązanym nieważną czynnością prawną (w całości lub w części).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, które Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę całkowicie aprobuje, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, LEX nr 148238 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07). Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Należy także zauważyć, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 kodeksu pracy, umówienie się o wynagrodzenie wyższe od najniższego jest dopuszczalne, gdyż normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny.

Najdobitniej wyraża to reguła zawarta w przepisie art. 353¹ k.c., który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współżycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Co prawda w tezie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, to - pomijając, że rozstrzygnięcia te zapadły w odmiennych niż oceniany stanach faktycznych - trzeba zauważyć, że dotyczą one kwalifikowania opisanych zachowań w aspekcie ich zgodności z prawem, nie rozważając czy nie naruszają one zasad współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że co do zasady, z jednej strony wynagrodzenie za pracę ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy. Jednym z najistotniejszych kryterium godziwości (sprawiedliwości) wynagrodzenia za pracę, jest ekwiwalentność wynagrodzenia wobec pracy danego rodzaju, przy uwzględnieniu kwalifikacji wymaganych do jej wykonywania, jak też ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.).

Przymiot „niegodziwości” będzie zatem posiadała przede wszystkim płaca rażąco za niska. Nie oznacza to jednak tego, że znamię „niegodziwości” nie może również dotknąć płacy rażąco wysokiej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2001 r., I PKN 563/00, OSNP 2002 Nr 4, poz. 90). Tym samym brak jest przeciwwskazań do tego, by postanowienia umowy o pracę dotyczące wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą mogłyby być oceniane przez pryzmat zasad współżycia społecznego, jako nieważne w części przekraczającej granice godziwości, a zatem w sytuacji ich nadmiernej (rażąco nieproporcjonalnej) wysokości. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy podkreślał bowiem, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny, albowiem w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza

niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochrony interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Względność zasady godziwości wynagrodzenia, wyraża się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Zatem mimo tego, iż postanowienia umowy o pracę, które nadmiernie uprzywilejowują płacowo danego pracownika, w prawie pracy mieściłyby się w ramach art. 353 1 k.c., to w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, możliwe jest - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - przypisanie zamiaru nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Jest to związane z alimentacyjnym charakterem tych świadczeń oraz z zasadą solidaryzmu, wymagającą tego, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2012 roku, III AUa 420/12, LEX nr 1220514).

Pojęcie godziwości wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych winno być zatem interpretowane przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych, gdyż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego, będącego pracownikiem, stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględniania okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 1996 r., sygn. U 6/96, LEX nr 31037 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 listopada 2014, III AUa 172/14, LEX nr 1621153).

Uwzględniając powyższe rozważania wskazać należy, że rozkład ciężaru udowodnienia okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia określa przepis art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W przedmiotowej sprawie inicjujące postępowanie sądowe odwołanie skarżącej oparte jest na twierdzeniu, że określone w umowie o pracę z dnia 1 marca 2014 r. wynagrodzenie w kwocie 5.000 zł brutto jest wynagrodzeniem ekwiwalentnym do wykonywanych przez nią w ramach zatrudnienia czynności na stanowisku kierownika administracyjnego. Oznacza to zatem – wbrew twierdzeniom skarżącej zawartym w uzasadnieniu odwołania – że w przedmiotowym postępowaniu to na M. M. spoczywał procesowy ciężar udowodnienia zarówno realności jej zatrudnienia na ww. stanowisku (tj. faktu wykonywania konkretnych czynności kierowniczych), jak również tego, że ustalone w umowie o pracę z dnia 1 marca 2014 r. wynagrodzenie za pracę spełnia kryterium godziwości. To skarżąca bowiem wywodzi z powyższych faktów skutki prawne w postaci żądania zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego poprzez stwierdzenie, że podlega ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie spornej umowy z miesięczną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości równej 5.000 zł, a nie w przyjętej przez organ rentowy kwocie 1.680 zł odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu w roku 2014.

W ocenie Sądu Okręgowego dokonana pod tym kątem analiza zgromadzonych w toku postępowania dowodów prowadzi do wniosku, że M. M. (1) nie sprostала wyżej wymienionemu ciężarowi dowodu. Skarżąca dla wykazania faktu, że wykonywała czynności pracownicze na stanowisku kierownika administracyjnego ograniczyła się wyłącznie do przedłożenia wydruków korespondencji mailowej prowadzonej w dniach 4, 5 i 27 marca 2014 r. Zdaniem Sądu Okręgowego treść ww. wydruków nie daje jednak podstaw do poczynienia oczekiwanych przez skarżącą ustaleń. Wynika z nich jedynie, że w dniu 4 marca 2014 r., w ramach zatrudnienia u płatnika składek (niekwestionowanego przez organ rentowy) wnioskodawczyni złożyła za pośrednictwem poczty elektronicznej zamówienie na dostawę woreczków etui na okulary oraz prowadziła z pracownikiem salonu optycznego korespondencję elektroniczną

dotyczącą zniżek dla pracowników na okulary, w dniu 5 marca 2014 r. wnioskodawczyni prowadziła korespondencję elektroniczną z pracownikiem salonu optycznego w B. dotyczącą realizacji zlecenia na wykonanie okularów, zaś w dniu 27 marca 2014 r. wnioskodawczyni prowadziła korespondencję elektroniczną z pracownikiem płatnika w sprawie obsługi systemu informatycznego sprzedaży. Z powyższych dokumentów nie sposób wywieść wniosku o tym, że wnioskodawczyni realizowała zadania inne niż bieżące czynności administracyjne pracownika biurowego centrali firmy odpowiadające rodzajowi prowadzonej przez pracodawcę działalności gospodarczej. W szczególności zaś ww. korespondencja nie potwierdza, aby wnioskodawczyni w sposób władczy (w ramach zwierzchnictwa w wewnętrznej strukturze przedsiębiorstwa prowadzonego przez płatnika składek) wydawała wiążące polecenia podległym jej pracownikom. Zgromadzone w toku postępowania dokumenty, nie potwierdzają również w jakikolwiek inny sposób, rzeczywistego wykonywania przez wnioskodawczynię obowiązków pracowniczych na stanowisku kierownika administracyjnego. Poza ww. dokumentami skarżąca nie przedstawiła skutecznie żadnego osobowego środka dowodowego na poparcie swoich twierdzeń. Sama zrezygnowała z bezpośredniego udziału w rozprawie (ograniczając się do działania przez pełnomocnika), uniemożliwiając tym samym Sądowi przeprowadzenie dowodu z jej zeznań. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 14 marca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni cofnął złożony uprzednio wniosek o przesłuchanie w charakterze strony prezesa zarządu spółki (...) sp. z o.o. – P. C., zaś na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r. (pomimo udzielenia mu przez Sąd na rozprawie w dniu 2 lipca 2015 r. pouczeń w trybie art. 5 k.p.c. i art. 6 k.c.) pełnomocnik wnioskodawczyni oświadczył, że nie wnosi o przesłuchanie wnioskodawczyni w charakterze strony, jak również nie składa żadnych innych wniosków dowodowych.

Wnioskodawczyni nie udowodniła również okoliczności stanowiących motywację płatnika składek do powierzenia jej wykonywania obowiązków na stanowisku kierowniczym za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 5.000 zł brutto. Twierdzenia skarżącej, że czynnikiem motywującym było posiadanie przez nią doświadczenia zdobytego w czasie wcześniejszego jej zatrudnienia w różnych spółkach w branży uznać należy za całkowicie gołosłowne i nieznajdujące poparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Podkreślić nadto należy, że wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę z dnia 1 marca 2014 roku – dopiero w dniu 19 kwietnia 2014 roku, nie tylko po ustawowym terminie 7 dni - od powstania obowiązku ubezpieczenia (art.36 ust.4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), ale co istotne już w okresie przebywania przez nią na długotrwałym zwolnieniu lekarskim od dnia 1 kwietnia 2014 roku.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić należy w tym miejscu, że w przedmiotowym stanie faktycznym stanowisko organu rentowego uznającego wysokość ustalonego w umowie o pracę z 1 marca 2014 r. wynagrodzenia M. M. w części przewyższającej kwotę minimalnego wynagrodzenia w roku 2014, tj. 1.680 zł za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jest prawidłowe. Tak jak już wyżej bowiem podniesiono, wynagrodzenie za pracę ma z jednej strony stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy.

W konsekwencji postanowienie przedmiotowej umowy o pracę w spornym zakresie uznać należy za nieważne.

Na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia. Prawo ubezpieczeń społecznych nie reguluje sposobu, w jaki organ ubezpieczeń społecznych może zastępować nieważne z mocy art. 58 § 3 k.c. poszczególne klauzule umowy o pracę. W przedmiotowej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypełnił ten brak przez przyjęcie za podstawę wymiaru składki minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2014 r., tj. kwoty 1.680 zł, która jednocześnie odpowiadała przeciętnej wysokości wynagrodzenia pracowników zatrudnionych u płatnika składek w roku 2014 na stanowisku pracownik biurowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie 2. wyroku stosownie do wyników postępowania i na podstawie art. 98 k.p.c. obciążył M. M. obowiązkiem zwrotu na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. kwoty 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego organu rentowego Sąd ustalił na podstawie § 11 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2015 roku), w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), mając na uwadze, że zgodnie z § 21 obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 roku rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r, poz. 1804) do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi M. M. z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji.

31.08.2016r.